

byernes strøg og monumentalbygninger; boligerne, lige fra rigmandsvillaen og socialt nedefter er ikke med, når undtages forholdene på landet. Der er vist heller ikke noget billede af et moderne butiksinteriør, medens pendanten »Den gamle købmandsgård« findes i talrige afbildninger — byernes erhvervs-liv er i det hele også i teksten ret stedmoderligt behandlet. Det store værk ventes afsluttet i dette år med et 6. bind, der skal omhandle København, Færøerne og Grønland.

Vagn Dybdahl.

Johan Hvidtfeldt (red.): Håndbog for danske lokalhistorikere. (Dansk historisk Fællesforening, 1952—56). 519 s.

Det er næppe for meget at betegne afslutningen af »Håndbog for danske lokalhistorikere« som en begivenhed i dansk historisk videnskab. Det forekommer blot uheldigt, at dette betydningsfulde værk bærer en titel, der indskrænker dets naturlige »kundekreds«; i virkeligheden er det en uundværlig håndbog for enhver historiker, både den, der aktivt dyrker videnskaben, og den, som følger dens arbejde.

»Håndbogen« falder i to afsnit: en indledning på godt 100 sider og derefter leksikalt ordnet et væld af specialartikler. Indledningen er forfattet af redaktøren, landsarkivar Johan Hvidtfeldt, og behandler en række almene teoretiske og praktiske spørgsmål inden for faget, lige fra »Hvad er historie« til sådanne spørgsmål som klichéfremstilling, omslagskarton og korrekturlæsningssteknik. Meget i dette afsnit henvender sig måske mindre til faghistorikeren, men en del af det er dog en nyttig repetition, og praktiske anvisninger kan vi alle have behov for. Når de mere almene problemer behandles, kan stilen måske forekomme en og anden vel højtidelig og forkyndende; forfatteren har tydeligvis som de fleste af os sin styrke i de mere konkrete emner.

Leksikonnet er udarbejdet med bistand af et halvhundrede specialister, hvoriblandt redaktøren selv dækker en stor del af artiklerne. Emnerne er begreber, institutioner, genstande, arkivfunds, penge m. m. m.; indholdet karakteriseres måske bedst gennem tilfældigt valgte eksempler fra et par sider: krudtgård, krydsskifte, krøniker, kuf, kundschaft, Kunstakademiet, Kunstindustrimuseet, Kunstammeret, kunstnerleksika, kurant, Kurantbank, kurator, kursiv, kurvehaver, kvakmølle, kvarter, kvartermester, kvartprocentskatten, kvase, kvintin. En del artikler vil man vel nok finde fyldigere i Salmonsens konversationsleksikon, men »Håndbogens« artikler tager dog i højere grad sigte på den mere snævre historiske interesse, og de er ydermere velforsynede med ajourførte litteraturhenvisninger. Kvaliteten i litteraturhenvisningerne er dog meget varierende; det ville sikkert have styrket værket, om man havde ladet en enkelt, særlig bibliografisk kyndig medarbejder foretage en afpudsning på dette område. Emneudvalget vil det ikke være vanskeligt at kritisere i enkeltheder, enhver har jo sin kæphest og kan givetvis finde flere mangler, når den sadles, men det vil være uundgåeligt i et værk som dette. Generelt kan det imidlertid siges, at værket har uforholdsmæssig mange museumsartikler, navnlig om håndværksteknik, og at landbrugshistoriske emner måske også er særlig velrepræsenteret. For samtlige emner, både de, der er der, og de, der ikke er der (!), gælder det, at tilbøjeligheden til at standse lidt inde i det 19. århundrede er vel udpræget. Denne svaghed gør sig desværre gældende inden for lokalhistorien som helhed, man standser op, når man kommer dertil, at kildematerialet virkelig tillader en detaljeret og nuancerig behandling modsat

den foregående periode, hvor meget har karakteren af at være en belysning af almene træk ved lokale eksempler. For leksikonnets vedkommende er yderligere at tilføje, at der ikke mindst er behov for orientering i det 19. århundredes omfattende og forskelligartede kildemateriale.

»Håndbogen« er et pionérarbejde og fortjener al mulig påskønnelse både som sådant og på grund af dets kvalitet. En del af stoffet vil dog efterhånden forældes, dels på grund af nye behandlinger, dels fordi den videnskabelige opmærksomhed rettes mod nye emner. Til dette kommer, at den daglige benyttelse af værket simpelthen vil afsløre emner, som skulle have været med allerede nu; disse omstændigheder gør det naturligt at henstille til redaktionen at søge tilvejebragt en ordning med supplementsblade, som efterhånden kan samles i et bind med et alfabetisk register. En ordning som denne vil virkelig gøre »Håndbogen« til en institution. Sluttelig være »Håndbogen« anbefalet til flittig brug, først derigennem bliver man opmærksom på dens mange muligheder og får den fulde nytte af den.

Vagn Dybdahl.